

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 208
van **LUDO VAN CAMPENHOUT**
datum: 29 maart 2016

aan **SVEN GATZ**
VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

Ganzenrijden in de Antwerpse polderdorpen - Erfgoedwaarde

Het ganzenrijden is een eeuwenoude traditie die nog steeds actief wordt beoefend in de Antwerpse polderdorpen - Zandvliet, Berendrecht, Lillo, Hoevenen, Stabroek en Ekeren - in de periode van carnaval tot en met de zondag na halfvasten. Vooral de laatste 20 jaar kent het ganzenrijden een ware heropleving, zodat de ganzenrijdersverenigingen zelfs met wachtlijsten moeten werken. Ook de publieke belangstelling voor het ganzenrijden blijft groot. Op de dagen waarop het ganzenrijden wordt beoefend mogen de polderdorpen duizenden bezoekers verwelkomen.

Het ganzenrijden is ontstaan in de middeleeuwen. Ruiters van de lokale ganzenrijdersvereniging draven onder de galg door en proberen de ganzenkop van het ganzenlijf te scheiden zonder dat het paard stil mag staan. Wie de ganzenkop van het ganzenlijf kan scheiden wordt tot koning van de vereniging gekroond. Het is dus vooral om de eer te doen. De koning wordt gevierd in het lokaal of op café. Het hoogtepunt van het ganzenrijden is het keizerrijden. Aan die wedstrijd mogen 25 ruiters deelnemen, waaronder de keizer van het afgelopen jaar en de koningen van de laatste jaren. De winnaar van die wedstrijd wordt tot keizer gekroond en het dorp waaruit hij komt richt het volgende keizerschap in. Het keizerschap wordt door veel ganzenrijders beschouwd als één groot verbroederingsfeest.

Ook in sommige andere landen bestaat het ganzenrijden, zoals in Nederland, Duitsland en Spanje. Een gelijkaardige traditie zoals Sinsjka Alka in de Kroatische stad Sinj, waarbij ruiters in galop een lans door een opgehangen ring moeten steken, werd in 2010 door UNESCO op de lijst van Immaterieel Erfgoed geplaatst. Op dit moment wordt er een dossier voorbereid om het ganzenrijden in de Antwerpse polderdorpen tot immaterieel erfgoed te beschermen, met de medewerking van steunpunten en expertisecentra zoals Faro, Leca, Tapis Plein, CAG en het Sportimonium.

1. Heeft de minister weet van de plannen om een dossier op te maken teneinde het ganzenrijden in de Antwerpse polderdorpen te laten opnemen in de Inventaris Vlaanderen voor Cultureel Immaterieel Erfgoed?
2. Hoe schat de minister de erfgoedwaarde van het ganzenrijden in de Antwerpse polders in?

ANTWOORD

op vraag nr. 208 van 29 maart 2016

van **LUDO VAN CAMPENHOUT**

1. Ja, ik ben op de hoogte van deze intenties. Het Centrum voor Agrarische Geschiedenis begeleidt, in samenspraak met andere intermediaire organisaties, waaronder ook het MAS, de erfgoedgemeenschap van de ganzenrijders reeds sinds 2014 in het ontwikkelen van een visie op wat een erfgoedzorgtraject voor deze traditie kan inhouden.

Met een aanvraag voor de Inventaris Vlaanderen voor Immaterieel Cultureel Erfgoed geeft een erfgoedgemeenschap aan dat ze waarde hecht aan het erfgoed (de betreffende traditie) en dat ze er bewust, vanuit erfgoedperspectief, mee wil omgaan.

Een aanvraag voor de Inventaris Vlaanderen indienen is het resultaat van een groeiproces waarbij de erfgoedgemeenschap stap voor stap begeleid wordt in de opmaak van een erfgoedzorgplan. Een opname op de Inventaris is dus als het ware de kers op de taart voor het engagement van de gemeenschap om blijvend, vanuit erfgoedperspectief, met zorg om te gaan met hun immaterieel erfgoed, en op die manier ook een voorbeeld te zijn voor andere gemeenschappen.

2. De erfgoedwaarde van een traditie is een belangrijk element, maar het immaterieel cultureel erfgoedbeleid legt de nadruk op de dynamiek en het actief doorgeven ervan aan volgende generaties. Ik verwijz hiervoor naar het antwoord op de vorige vraag.

In de context van het begeleidingstraject dat momenteel loopt, werkt men ook aan volgende aandachtspunten:

- Dierenwelzijn vormt een belangrijk en gevoelig aspect, waarover heel wat discussies gevoerd worden in de brede maatschappij. De erfgoedgemeenschap van het ganzenrijden bevat de dragers van de traditie. Dit betekent dat zij beslissen waar de traditie uit bestaat. Belangrijk is dat een eventuele erkenning niet boven de wet staat of mogelijke toekomstige wetwijzigingen kan tegenhouden. Het is vooral van belang dat de erfgoedgemeenschap proactief overweegt wat de voor- en tegenargumenten zijn van een voordracht en daar op voorhand een aanpak bij uitwerkt. Sensibiliseren van en reflectie door de erfgoedgemeenschap zijn, naast het contextualiseren van de traditie, dus een belangrijke oefening binnen het langlopende erfgoedzorgtraject.
- Binnen de erfgoedgemeenschap van het ganzenrijden moet de interesse in een erfgoedzorgtraject breed gedragen zijn. Het is goed dat de Polderbond dit proces wil trekken, maar eventuele bestaande spanningen binnen de verschillende groeperingen moeten goed besproken worden zodat een erfgoedgemeenschap vanuit een breed gedragen consensus een nominatiedossier indient.

Een keuze voor een erfgoedzorgtraject kan eveneens helpen om verbanden te leggen met gelijkaardige internationale tradities die u in uw vraag aanhaalt, dit met het oog op het ontwikkelen van een gemeenschappelijke aanpak of het delen van ervaringen.